

økonomiske Klasseinteresser have slaaet sig sammen og ofte med yderst heibent Flertal have sat Hælen paa Rækken af store Mindretal. Det er den Slags Ting, der vidner om politisk Demoralisation. Og naar det ærede Medlem ikke ret har noget skarpt Dje herfor, vil han ikke tage mig ilde op, at jeg siger, at han med sine mange fortræffelige Egenheder dog utvivlsomt savner noget af den Ligevægt i Sympatierne og den fritstuenende Billighedsfølelse, som staber en virkelig politisk Fører, ikke en blot ensidig Partileder.

Leth-Cspensen: Ja, det er jo ikke saa ganske rart at komme til at tale paa denne Tid af Dagen, men det er imidlertid af den Slags Ting, man finder sig i, naar Formanden anordner det, og jeg skal ogsaa gerne finde mig deri, og jeg haaber ogsaa, at ærede Medlemmer ville finde sig i at høre paa en Tale paa denne Tid af Dagen, da Middagsmaden venter de fleste af dem. Hvad jeg har tilladt mig forleden Dag at udtale, at jeg godt kunde tænke mig og ogsaa eventuelt vilde være med til at stemme for en rent foreløbig Ændring, hvorved man nøjedes med en Fordeling af de kjøbenhavnske Kredse, det hører jeg er faldet adskillige Medlemmer for Bryttet. Jeg vil derfor gerne dvæle lidt nærmere ved de Udvalgte, som i det hele taget ere faldne om den store Uret, som Kjøbenhavn og Byerne almindelighed skulle være Genstand for. Jeg skal ikke komme meget ind paa Grundlovens § 32, den er nu omtalt saa tit, men jeg skal dog i Forbigaaende udtale min Bløde over, at det nu synes, at Flertallet af dette Tings Medlemmer er kommet til at sige paa det Standpunkt, som jeg i Forord temmelig alene med, nemlig den Opfattelse af Grundlovens § 32, at der deri ikke siges noget, i alt Fald ikke noget bestemt, om, hvor store de enkelte Kredse skulle være eller om Kredsenes Ligeformighed. Grundlovens § 32 gaar efter min Mening ikke ene ud paa, at der maa være et vist Spille rum med Hensyn til Kredsenes Størrelse, men ogsaa at der bør være et i det mindste et stort Spillerum, at der kan, om jeg saa naa sige, blive Plads for Sagttagelsen af de andre almindelige Retfærdighedshensyn, og mener derfor, at naar der er Tale om foreløbig Ændring af det bestaaende, er det gældende, for det første, at det virkelig er en foreløbig Ordning, at den virkelig beholder sin foreløbige Karakter og foregriber, hvad der kan ske i Fremtiden, og dernæst ogsaa, at det nogenlunde tilstrækker almindelige Retfærdighedshensyn,

og det er det, jeg gerne vilde se lidt paa. Vil man nu se paa Kjøbenhavns Vilkaar, ja, saa er der allerede nævnt en Del Ting, som jeg kunde have lyst til at samle. Der er nævnt Befolkningens Tæthed, det mindre Procentantal af Vælgere, den Omstændighed, at Regeringen og Rigsdagen og dermed de almindelige politiske Partier have Hovedsæde der, og endelig den fjerde Omstændighed, at der ikke som til Landstingsvalgte foreskrives som Betingelse for en Valgkandidat til Folketinget, at han skal bo i sin Kreds. Det vil selvfølgelig, som det ogsaa er blevet nævnt, altid have til Folge, at der vil blive en hel Del flere kjøbenhavnske Rigsdagsmænd end der er kjøbenhavnske Valgkredse. Jeg tror, at naar man ser paa de Forhold, som man vist ikke sige, at det i hvert Fald som rent foreløbig Ordning vilde være saa forfærdelig galt, om man gav de kjøbenhavnske Kredse i Gennemsnit $\frac{1}{4}$ flere Vælgere end Gennemsnittet af samtlige Landets Kredse, hvad de vilde saa efter det, jeg tillod mig at henstille forleden. Og hvis man nu ser paa Forholdet ude i Landet, paa Provinshyerne, tror jeg heller ikke, at Forholdene der ere saa gælle, som man giver det Udseende af, at de ere. Der er jo ogsaa der forfærdelige Hensyn, der maa tages. Det blev saaledes forleden nævnt af det ærede Medlem fra Møen, at Valgstederne jo gennemgaaende ere i Røbstæderne. Det er selvfølgelig en betydelig Fordel, som det jo ogsaa nærmere blev omtalt den Dag. Der er imidlertid en anden Fordel, som Byerne have, og som ikke er bleven omtalt, saa vidt jeg ved, hidtil, men som er ganske betydelig, og det er det, at den Udvikling, som har fundet Sted i de senere Aar i Retning af en Forøgelse af Folketallet i Byerne, og som tilskyndende ser ud, som om den har formindsket Byernes Repræsentation, i Virkeligheden har forøget den. Det ser ved første Øjeblik ud, naar Befolkningen vandrer fra Landet ind til Byerne, som om Byerne fik en forholdsvis mindre Repræsentation, men det er ikke Tilfældet. Sagen er jo nemlig den, at en hel Del af de Kredse, som før havde været Landkredse, derved forstaa jeg alt saa Kredse, hvor Flertallet har været Landvælgere — ved Indvandring til Byerne ere blevne Bykredse. I 1849 havde vi højst 2 eller 3 Kredse uden for Kjøbenhavn, hvor Byvælgerne vare i Flertal, i dette Øjeblik have vi 8 Kredse, hvor Byvælgerne ere absolut Flertal, og 7 Kredse, hvor Byvælgerne ere næsten lige saa mange som Landvælgere, hvor de med andre Ord naar de holde sammen og i Kraft af, at de have Valgstedet i Byen, allerede nu have Udfigt